

**MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ
»BIBLIJA I MORAL«
Đakovo, 10. – 11. prosinca 2010.**

Mario CIFRAK

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 001 Zagreb
mario.cifrak@ofm.hr

Međunarodni znanstveni simpozij Biblija i moral održan je 10. i 11. prosinca 2010. godine na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Dobrodošlicu je uputio prof. dr. Vladimir Dugalić, prodekan KBF-a u Đakovu, a u sam rad simpozija uveo je prof. dr. Božo Lujić, predsjednik Biblijskoga instituta na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu, koji je uz Katedre Svetog pisma Novog zavjeta u Zagrebu i Đakovu i organizator tog skupa bibličara iz domovine i inozemstva. Sama tema je nadahnuta dokumentom Papinske biblijske komisije iz 2008. godine *Biblija i moral. Biblijski korijeni kršćanskog djelovanja*. No i sam dokument je plod poticaja koje nalazimo u dokumentu iste komisije iz 1993. godine *Tumačenje Biblije u Crkvi* gdje stoji: »S izvješćima povijesti spasenja, Biblija tijesno povezuje mnogostruka uputstva o ispravnom ponašanju: zapovijedi, zabrane, zakonske propise, proročke poticaje i optužbe, savjete mudraca itd. Jedna od zadaća egzegeze jest utvrđivanje važnosti toga obilnog materijala i pripremiti rad moralista. Ta zadaća nije jednostavna, jer često biblijski tekstovi ne idu za tim da razlikuju univerzalna moralna načela, propise ritualne čistoće i posebne zakonske uredbe. Sve je objedinjeno. S druge strane, Biblija pokazuje značajan moralni razvoj, koji nalazi svoje ispunjenje u Novom zavjetu« (III, D, 3).

Dva ključna termina iz prvog dijela dokumenta *Biblija i moral* vezana su uz objavljeni moral, a to su stvaranje i Savez. Na temu stvaranja u prvom

dijelu simpozija izlagala je mr. sc. Bruna Velčić s Teologije u Rijeci: *Čovjek – slika Božja i njegova moralna odgovornost*. S tim je usko povezano pitanje prvog čovjekova pada, grijeha, a što je bila tema predavanja prof. dr. Ante Popovića s Franjevačke teologije u Sarajevu. On je ukratko i predstavio dokument *Biblija i moral* ukazavši kao njegov prevoditelj na odnos dijaloga egzezeze i moralne teologije. Savez karakterizira Knjiga Saveza u kojoj nalazimo Božje zapovijedi (Dekalog) o čemu je pisao prof. dr. Adalbert Rebić iz Zagreba, koji je bio spriječen da održi svoje predavanje. Problem kraljevstva i morala kod prednjih proroka bila je tema dr. sc. Darka Teperta s KBF-a u Zagrebu. O moralnoj poruci proroka govorio je prof. dr. Nikola Hohnjec, također s KBF-a u Zagrebu, a napose o Amosu prof. dr. Božo Lujić s KBF-a u Zagrebu, a o Ezekielu prof. dr. Karlo Višaticki s KBF-a u Đakovu. Mudrosnu literaturu predstavio je mr. sc. Goran Kühner iz Rima govoreći o Knjizi Sirahovoj. Moralni naglasci u Knjizi Tobijinoj bili su tema dr. sc. Drage Župarića s KBF-a u Sarajevu. Prvi radni dio završen je kratkom plenarnom raspravom.

Iako se može reći da Stari zavjet nosi u sebi provizorne i nesavršene elemente (DV 15), ostaje temeljan moral Dekaloga. Tako da »Stari zavjet sadrži već načela i vrijednosti koje upravljaju djelovanje u punoj suglasnosti s dostojanstvom ljudske osobe, stvorene 'na sliku Božju' (Post 1,27)« (*Tumačenje Biblije u Crkvi*, III, D, 3).

Već je prorok Jeremija najavio »novi« Savez. On se dogodio u Isusu Kristu kao posljednji Božji dar. Dolazak Isusa Krista i njegov navještaj kraljevstva Božjeg bacio je novo svjetlo na čovjeka, njegovo dostojanstvo i djelovanje.

Drugi dio započeo je pozdravom skupu koji je uputio prof. dr. Pero Aračić, dekan KBF-a u Đakovu. Budući da se doc. dr. Božidar Mrakovčić iz Rijeke, koji je trebao govoriti o nasljedovanju Krista po Marku, ispričao za svoj nedolazak, niz predavanja je kao prvi predavač započeo prof. dr. Marijan Vugdelija s KBF-a u Splitu. On je govorio o Isusovim blaženstvima, koja su uz Deset zapovijedi stavljena na sam početak dokumenta *Biblija i moral*. Na temu oprostjenja govorio je doc. dr. Dario Tokić s KBF-a u Zagrebu. Opraštanje je *teologumenon* Lukina evanđelja, odnosno opusa. Zapovijed ljubavi i njezino pojašnjenje na primjeru »milosrdnog Samarijanca« (usp. Lk 10,25-37) iznio je doc. dr. Mario Cifrak s KBF-a u Zagrebu. Izostalo je i predavanje o moralnoj pouci Ivanova evanđelja koje je trebao imati prof. dr. Franjo Vidović, rektor na KPHE-u (Katholische Pädagogische Hochschuleinrichtung) u Klagenfurtu. Pavlov moralni nauk predstavio je prof. dr. Ivan Dugandžić, umirovljeni profesor KBF-a u Zagrebu. U tom nauku osobito se zaustavio na Prvoj poslanici Solunjanima i njezinim moralnim naglascima dr. sc. Ivica Čatić

s KBF-a u Đakovu. Veliku pažnju je privukla tema: etički poticaji Jakovljeve poslanice kao podloga za suradnju kršćana i Židova danas, prof. dr. Mate Zovkića, umirovljenog profesora KBF-a u Sarajevu. Mr. sc. Marko Tomić s KBF-a u Đakovu upoznao nas je s motivom Kristova nasljedovanja u Prvoj Petrovoj poslanici. Spis opširno govori o Isusu Kristu, njegovoj mucii i uskrsnuću i budućem dolasku u slavi i povlači iz njegova životnog puta ispravnu postavku kršćanskog života. Vjernici se ne trebaju prilagođavati poganskom društvu u kojem žive. Posljednje predavanje održao je doc. dr. Darko Tomašević s KBF-a u Sarajevu. Govorio je o moralnim implikacijama u Poslanici Hebrejima. Ona osobito govori o Savezu i pokazuje Isusa kao posrednika novoga Saveza, a oni koji su pristupili tom novom Savezu nalaze se u novoj situaciji, koja zahtijeva novo ponašanje.

Raspravom je završen cjelokupan rad simpozija. Ona se bavila i ostalim zadaćama egzegeta, a prisutnost prof. dr. Vlatka Dugalića (koji je govorio i na kraju simpozija u ime domaćina) kao moralnog teologa, postavljala je pitanje koje potiče egzegetsko istraživanje: Što je to tipično kršćansko, novo, što je došlo s Isusom Kristom? Svi interventi onih koji su se javili da bi odgovorili na to pitanje svodivi su na riječi pape Benedikta XVI.: »Biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s Osobom, koja životu daje novi obzor i time konačni pravac« (*Deus caritas est*, 1). O tim susretima i događajima govori Novi zavjet. Sam dokument *Biblija i moral* donosi kao temeljni kriterij *slaganje u primjeru Isusovom*. Ovaj kriterij se usredotočuje još više na srž baš kršćanskog morala: nasljedovanje Isusa, neusporedivog modela savršenog slaganja između riječi i života te suobličenosti volji Božjoj.

Zaključnu riječ imao je prof. dr. Božo Lujčić, koji je zahvalio domaćinima, sudionicima, predavačima i slušateljima.